

# Ιστορία και Ελληνοφωνία της Σύλλης Ικονίου

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown



*Σύλλη Ικονίου (γενική άποψη)*

## Περί τῆς ιστορίας καί ἑλληνοφωνίας τῶν κατοίκων τῆς Σύλλης Ικονίου

Ὅπως στό βιλαέτι τῆς Καππαδοκίας, ἔτσι καί σ' ἐκεῖνο τῆς γειτονικῆς τῆς Λυκαονίας, μέχρι τήν Ἀνταλλαγή τῶν Πληθυσμῶν τό 1924, δίπλα στούς ἑλληνικούς τουρκόφωνους πληθυσμούς, διεσώζοντο καί κάποιες ἑλληνόφωνες νησίδες. Τέτοιες γιά παράδειγμα στήν Καππαδοκία ἦταν ὀρισμένα χωριά τῆς περιφέρειας Νίγδης, Νεαπόλεως καί Φαράσων. Ἀντίστοιχα, στό βιλαέτι τῆς Λυκαονίας, μία ἑλληνόφωνη κωμόπολη πού διετηρεῖτο μέχρι τήν Ἀνταλλαγή ἦταν ἡ Σύλλη, προάστιο τοῦ Ἰκονίου.

Ἀπό τόν 11ο ἕως τόν 15ο αἰ. ἡ μικρασιατική ἐνδοχώρα συνταράσσεται ἀπό τά ἀλλεπάλληλα κύματα ἐπιδρομῶν καί αἱματοχυσίας πού προξενοῦν τά

τουρκομογγολικά φύλα. Οί Σελτζοῦκοι μέ διαρκεῖς ἐπιθέσεις καί δηώσεις κυριεύουν τό 1077 τό Ἰκόνιο, ὅπου ἐγκαθιδρύουν τό Σουλτανᾶτο τοῦ Ρούμ (δηλαδή τό Βασίλειο τῶν Ἑλλήνων). Οἱ Μογγόλοι κυριεύουν τήν περιοχή τό 1243 καί οἱ Ὀσμανλήδες Τοῦρκοι τό 1397, (Σπ. Βρυώνης, *Ἡ παρακμή τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ στή Μικρά Ἀσία καί ἡ διαδικασία ἐξισλαμισμοῦ 11ος-15ος αἰ.*, ΜΙΕΤ, Ἀθήνα 2000). Ἐνδιάμεσα ὁ ἐπαναστάτης Τζιμρί λεηλατεῖ ἄγρια τό Ἰκόνιο καί τά περὶχωρά του τό 1276. Εἰδικά τά δύο τελευταῖα φύλα τοῦ Τζένγκις Χάν καί τῶν τουρκομάνων στάθηκαν τά πλέον αἰμοβόρα, σέ σημεῖο πού ἔμειναν στήν προφορική παράδοση τοῦ ντόπιου ρωμαϊκοῦ πληθυσμοῦ ὡς «κυνοκέφαλοι» καί «ἄνθρωποφάγοι» (Τ. Σαλκιτζόγλου, *Ἡ Σύλλη τοῦ Ἰκονίου*, ΙΜΕ, Ἀθήνα 2005, σ.35).

Ὅταν ὁ Σελτζοῦκος σουλτᾶνος Ἀλαεδίν Α΄ ἐγκατέστησε τήν ἔδρα του στό Ἰκόνιο (11ος αἰ.) καί δημιούργησε τό Σουλτανᾶτο τοῦ Ρούμ, προσήλκυσε, μέσῳ μιᾶς σχετικῆς εὐημερίας πού ἐχάρισε στήν πόλη, διαφόρους θρησκευτικούς ἡγέτες μετανάστες, διωκομένους ἀπό τά ἀνατολικά μογγολικά φύλα. Ἕνας τέτοιος θρησκευτικός ἡγέτης ἦταν καί ὁ πατέρας τοῦ Τζελαλεντίν Ρουμί. Μετά τόν θάνατό του ὁ γιός του στάθηκε ὁ θεμελιωτής τοῦ τάγματος τῶν Μεβλεβήδων. Βοηθούμενος ἀπό τή σουλτανική ἐξουσία, μέ τήν ἥπια προσηλυτιστική του πολιτική, στάθηκε κύρια αἰτία προσηλυτισμοῦ χιλιάδων Ρωμιῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν στή θρησκεία τῶν δερβίσιδων. Οἱ Ρωμιοί αὐτοί, εὐποροί ἀστοί ἀλλά καί μεροκαματιάρηδες τεχνίτες καί ἀγρότες, ἐγκαταλειμμένοι ἀπό τήν βασιλική ἀλλά καί τήν πατριαρχική προστασία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἠττημένοι στρατιωτικῶς, οἰκονομικῶς καί ἠθικῶς, ἔγιναν βορά στά χέρια κυρίως τῶν δερβίσιδων ἀλλά καί τῶν ἄλλων μουσουλμανικῶν αἱρέσεων.

Κατά τή διάρκεια ὅλης αὐτῆς τῆς πρωτοφανοῦς γιά τά μέχρι τότε ἱστορικά δεδομένα καταστροφῆς, πλήθος πόλεων, κωμοπόλεων, χωριῶν καί οἰκισμῶν ἀφανίσθηκαν, ἐρημώθηκαν καί οἱ περισσότεροι κάτοικοί τους ἂν δέν ἐθανατώθηκαν, ἐσύρθησαν στά σκλαβοπάζαρα τῆς Ἀνατολῆς. Ἐν μέσῳ τέτοιας καταστροφῆς, παραδόξως, σέ κάποιες γωνιές τῆς μικρασιατικῆς γῆς ἐπιτελοῦντο σημεῖα καινά καί παράδοξα. Ὁ Ἀλαεδίν Α΄ ἀποφάσισε νά διορθώσει καί νά ἀνακαινίσει τό μισοκατεστραμμένο τζαμί πού προϋπῆρχε ἤδη στό Ἰκόνιο. Ἔδωσε ἐντολή οἱ πέτρες πρός ἀνέγερσι νά μετακομισθοῦν ἀφοῦ κατεδαφισθεῖ πρῶτα ἡ ἐρημωμένη χριστιανική ἐκκλησία πού βρισκόταν ἔξω ἀπό τήν πόλη πρός δυσμάς. Πράγματι, οἱ ἐργάτες, οἱ ὁποῖοι προφανῶς θά ἦταν Ρωμιοί ὑποταγμένοι στή σουλτανική πλέον ἐξουσία, ὀνομαστοί χτίστες τῆς περιοχῆς, ἔδραμαν πρός κατεδάφισι τῆς ἐρημωμένης ἐκκλησίας. Φθάνοντας ἐκεῖ ἐξεκίνησαν τήν ἐργασία. Μόλις ὅμως ἄγγιξαν τίς ἐκκλησόπετρες, «φλόγες πυρός ἐξῆλθον ἐξ αὐτοῦ [τοῦ ναοῦ, Γ.Χ.-Τ.] καί κατέκαυσαν τούς παρεστῶτας» (Κύριλλος Στ΄ Οἴκουμ. Πατρ. Κων/πόλεως καί Νέας Ρώμης, *Ἱστορική Περιγραφή τοῦ ἐν Βιέννη προεκδοθέντος χωρογραφικοῦ πίνακος τῆς Μεγάλης Ἀρχισατραπείας Ἰκονίου, νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ ἐν ἔτει 1815*

, Κωνσταντινούπολις).



*Σύλλη Ίκονίου, Ναός Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ (φωτογρ. ἀρχεῖο Παναγιώτη καί Γεωργίας Τερζή)*

Τό παράδοξο αὐτό γεγονός ἐφόβησε τούς περιστάτας, καθώς καί τόν ἴδιο τόν σουλτᾶνο, ὁ ὁποῖος ἀφ' ἑνός παραιτήθηκε τοῦ σκοποῦ του, ἀφ' ἑτέρου δέ ἔδωσε ἐντολή σέ ἑπτά οἰκογένειες αἰχμαλώτων, ἄρα Ρωμαίων ὀρθοδόξων, νά ἐγκατασταθοῦν γύρω ἀπό τόν ἐρημωμένο ναό «πρός περιποίησιν καί λυχναψίαν του» (Κύριλλος Στ'). Ἐνῶ λοιπόν οἱ γύρω περιοχές ἐρημώνοντο, ἡ ἔκταση πού περιέβαλλε τήν ρωμαίικη ἐκκλησία ἄρχισε νά ζωογονεῖται. Αὐτός ὁ πρῶτος συνοικισμός ἑπτά ρωμαίικων οἰκογενειῶν μέ ἐντολή τοῦ σουλτάνου τοῦ Ἰκονίου καί μέ σκοπό τόν εὐτρεπισμό τοῦ ἀνωτέρω ναοῦ ἀπέτελεσε τόν ἀρχικό πυρῆνα τῆς μετέπειτα κωμοπόλεως Σύλλης ἢ Σίλλης Ἰκονίου. Ἡ ἐκκλησία αὐτή ἦταν ὁ περίφημος κατά τούς προηγούμενους αἰῶνες ναός τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, κτισμένος ἀπό τήν Ἁγία Ἐλένη (327μ.Χ.) καθ' ὁδόν της πρὸς τά Ἱεροσόλυμα γιά τήν ἀνεύρεση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Σώζεται δέ σέ ἀρίστη κατάσταση ἕως σήμερα μετά ἀπό πολλές βέβαια ἀνακαινίσεις. Οἱ ντόπιοι τόν ὀνόμαζαν «μεγάλη γκλησιά», λειτουργοῦσε ἀνελλιπῶς μέχρι τήν Ἀνταλλαγή καί πανηγύριζε κάθε χρόνο στίς 8 Νοεμβρίου.



Σύλλη Ίκονιού, Ναός Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ (λεπτ. τρούλλου) (φωτογρ. ἀρχεῖο Παναγιώτη καί Γεωργίας Τερζῆ)

Ὁ σουλτᾶνος Ἀλαεδίν Α΄ πέραν τῆς ἐντολῆς πρὸς «*λυχναψίαν*» τοῦ ναοῦ ἔδωσε στίς πρῶτες αὐτές οἰκογένειες προνόμια «*ἀτελείας καί ἀσυδοσίας*» (δηλ. φοροαπαλλαγές), ἄν καί ἀργότερα αὐτά καταστρατηγοῦντο ἀπὸ τούς ἐπομένους ἀξιωματούχους (Κύριλλος Στ΄). Ἐπανειλημμένως δέ καί μετὰ τήν κατάλυση τοῦ Σουλτανάτου τοῦ Ρούμ, μέ τήν ἐγκαθίδρυση τῶν Ὀθωμανῶν, ὁ σουλτᾶνος ἀποστέλλει ἀπὸ τήν Κωνσταντινούπολη φερμάνια μέ τά ὁποῖα ὑπενθυμίζει στούς ντόπιους ἄρχοντες τήν ὑποχρέωσή τους νά σέβονται τά ἀρχικά προνόμια τῶν «*Σίλλεληδων*».

Ὁ ναός τοῦ Ἀρχαγγέλου πλαισιώνεται ἀπό βραχώδεις, πορώδεις ἠφαιστειογενεῖς λόφους στούς ὁποίους εἶναι λαξευμένα πλήθος κελλιά, ἀσκητήρια καί παρεκκλήσια. Παρόμοια λαξεύματα ὑπάρχουν καί κάτω ἀπό τό ἔδαφος πού ἀπλώνεται ἐμπρός ἀπό τόν ναό καί τούς γύρω λόφους. Οἱ λόφοι φέρουν ὄλοι ὀνόματα ἀγίων, Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, Ἅγιος Φίλιππος, Ἁγία Θέκλα, Προφήτης Ἡλίας καί ἄλλα. Οἱ τελευταῖοι κάτοικοι πρὶν τήν Ἀνταλλαγή σοῦ ἔδειχναν τόν βράχο στόν ὁποῖο πιάστηκε τμήμα τοῦ φορέματος τῆς Ἁγίας Θέκλας ὅταν οἱ ἐχθροί της τήν καταδίωκαν στήν περιοχή αὐτή.

Ἀρχαιολογικές ἐνδείξεις μαρτυροῦν πῶς στόν χῶρο αὐτό, γύρω ἀπό τήν ἐκκλησία καί πρό τῆς ἐρημώσεώς της, ὑπῆρχε μοναστικός οἰκισμός. Εἰκάζεται πῶς



κατοίκησαν ἐδῶ μοναχοί ἀπό τίς παλαιστινιακές ἐρήμους Φαράν καί Σουκᾶ, ἐκδιωγμένοι ἀπό τούς Ἄραβες κατακτητές κατά τόν 7ο αἰ. Συνηγορεῖ σ' αὐτό καί ἡ ὁμοιότητα τοῦ τοπίου τῆς παλαιστινιακῆς ἐρήμου μέ αὐτό τῶν περιχώρων τοῦ Ἰκονίου, τῆς Σίλλης καί τῶν γύρω ἐκτάσεων. Δέν θά πρέπει ἐξάλλου νά μᾶς διαφεύγει τό γεγονός ὅτι οἱ μοναχοί των ἐρήμων Φαράν καί Σουκᾶ ἦταν πνευματικοί ἀπόγονοι τοῦ Ἁγίου Χαρίτωνος τοῦ Ὁμολογητοῦ, τοῦ ἐξ Ἰκονίου καταγομένου καί ὀνομαστοῦ κοινοβιάρχου στίς παλαιστινιακές ἐρήμους κατά τόν 3ο μ.Χ. αἰ. Οἱ μεταναστεύσαντες ἄρα ἀσκητές τῶν ἐρήμων αὐτῶν ἔνοιωθαν στά περίχωρα τοῦ Ἰκονίου τήν οἰκειότητα τῆς καταγωγῆς τοῦ πνευματικοῦ των πατρός Ἁγίου Χαρίτωνος.



*Μαρτύριο Ἁγίου Χαρίτωνος Ἰκονίου*

Ἐξάλλου, σέ κοντινή ἀπόσταση ἀπό τή Σίλλη, εὐρίσκεται λαξευμένη σέ ὑψηλό ἀπότομο βράχο ἡ περίφημη Μονή τοῦ Ἁγίου Χαρίτωνος, μέ τό καθολικό της πρὸς τιμὴν τῆς Παναγίας Σπηλαιωτίσσης (9ος-12ος αἰ.) (Σήμερα ἡ εἴσοδος ἀπαγορεύεται καί ἡ μονή ἔχει μετατραπεῖ σέ στρατῶνα. Μάλιστα μέσα σέ αὐτήν τό 1922 ὁ Κεμάλ ὀργάνωνε τόν τακτικό στρατό του, τόν ὁποῖο μάλιστα ἐπιθεωροῦσε ὁ Λίμαν Φόν Σάντερς, σύμφωνα μέ μαρτυρίες τῶν ντόπιων Σιλλελήδων αὐτοπτῶν μαρτύρων (Γλ. Μελίδου-Κεφαλά, *Πρόσφυγες ἀπό τήν Σίλλη Ἰκονίου. Ἡ προσαρμογή ἑνός πληθυσμοῦ ἐμπόρων στήν Ἑλλάδα*, μπηχ. Ἰστ.-Ἄρχ., ΑΠΘ Θεσ/νίκη 1987)). Στήν Μονή θά ἐπιτελεσθεῖ τό ἄλλο παράδοξο γεγονός τό

όποιο έσφράγισε τίς άρχικές μνημες τών πρώτων οικιστών τής Σύλλης και τά προνόμιά τους. Ό γιός του Τζελαλεντίν Ρουμί, κυνηγώντας και τοξεύοντας κάποιο πουλί κατεκριμνήσθη από τον πανύψηλο βράχο στην βάση του οποίου είναι σκαλισμένη ή Μονή. Όμως διεσώθη διότι κάποιος πολίος και σεβάσμιος γέρων τον έκράτησε στα χέρια. Όπως ο νέος παρεδέχθη όταν αντίκρουσε την εικόνα του Άγιου Χαρίτωνος στον ναό του Μοναστηριού, ο πολίος γέρων που τον έσωσε ήταν ο ίδιος ο Άγιος (ΚΜΣ, χ/φ Ραφτόπουλου, Φάκ. Ίκόνιο-Σύλλη ). Ό πατέρας του νεαρού, ο Τζελαλεντίν Ρουμί, εις ανάμνησιν του γεγονότος, αλλά και ως πνευματικός κυρίαρχος που αισθανόταν στην περιοχή, έκτισε μικρό τζαμί στον αλόγουρο τής Μονής όπου έπήγαινε συχνά και προσευχόταν (Βρυώνης, 584, σημ. 104). Εις ανάμνησιν του γεγονότος όμως έδόθησαν και προνόμια στην Μονή στην όποία έδωρήθη ή γύρω περιοχή ως βακούφι από τον σουλτάνο του Ίκονίου. Η Μονή θα μείνει γνωστή στην Ίστορία διότι κατά τον 13ο αί. θα αποτελέσει τον χώρο στον όποιο έξεκίνησαν οι μακρές θρησκευτικές συζητήσεις και διάλογοι τής Όρθοδοξίας κατά τών Μεβλεβήδων όπαδών του Τζελαλεντίν Ρουμί. Πολλοί ήταν οι Ρωμιοί και οι Άρμένιοι τής περιοχής οι όποιοι προσηλυτίστηκαν στο Ίσλάμ μέ την τακτική του Ρουμί, όπως προαναφέρθη. Όστόσο, τό γεγονός πώς ο διαθρησκευτικός διάλογος μεταξύ Όρθοδοξίας και Ίσλάμ έπαναλαμβανόταν επί αιώνες στα μέρη αυτά μάς οδηγεί στο συμπέρασμα πώς υπήρχε ακόμη ισχυρός όρθόδοξος πυρήνας ο όποιος άντιστεκόταν στην ισλαμική προπαγάνδα, άν και αυτή διεξήγετο κάτω από την κυρίαρχη μωαμεθανική έξουσία.

Η Σύλλη δέν είναι κτισμένη πάνω σε κάποιον ιδιαίτερο γεωστρατηγικό κόμβο, ούτε σε κάποιο όρεινό πέραςμα (δερβένι), ούτε παράγει κάποιο ιδιαίτερο τοπικό προϊόν τό όποιο νά τής προσδίδει ξεχωριστή φήμη, άκτινοβολία και έσοδα όπως άλλες περιοχές του Έλληνισμού. Σε παρόμοιες περιοχές οι σουλτανικές άρχές χορηγοΰσαν ως γνωστόν ιδιαίτερα προνόμια, όπως φοροαπαλλαγές, φορολογικές έλαφρύνσεις και άλλα. Η Σύλλη όλόκληρη μέ την γύρω περιοχή της όφείλει τά προνόμιά της και την ιδιαίτερη μεταχείριση που τής έπεφύλαξε ο σουλτάνος του Ίκονίου Άλαεδίν Α΄ στο γεγονός ότι κατέστη μοναστηριακή έκταση, βακούφι, άρχικά του Ναού του Αρχαγγέλου Μιχαήλ και έπειτα και τής Μονής του Άγιου Χαρίτωνος. Χάρις στα δύο έμφανώς υπερφυσικά γεγονότα που προαναφέραμε, τής φωτιάς που κατέκαυσε τους εργάτες και τής διάσωσης του γιού του Ρουμί, ο οικισμός αυτός έχαιρε ιδιαίτερης μεταχείρισης από τίς κρατικές άρχές. Βεβαίως, κατά τή διάρκεια τών αιώνων, τά προνόμια πολύ συχνά κατεστρατηγοΰντο και τότε, όπως προαναφέρθη, οι κάτοικοι αναγκάζονταν νά καταφύγουν στον σουλτάνο για νά δικαιωθούν. Έτσι σώζεται μία σειρά φερμανιών τά όποια προσπαθούν νά έπαναφέρουν την άρχαιότερη τάξη τών προνομίων.

Άπό γλωσσικής άπόψεως, ειδικά στην *Καραμανία* (τμήμα τής όποίας αποτελεί ή

λυκαονική περιοχή που έξετάζουμε) «είχεν απαγορευθῆ τό 1277 ἡ χρήσις ἄλλης γλώσσης πλὴν τῆς τουρκικῆς» (Ἐμμ. Τσαλίκου, «Πότε καί πῶς ἐτουρκοφώνησεν ἡ Καππαδοκία», *Μ.Χρ.* 14, (1970) 22). Οἱ Ρωμιοί δέ τῶν περιοχῶν αὐτῶν μποροῦσαν νά μιλοῦν ἑλληνικά μόνον στά σπίτια τους, ἐνῶ οἱ ἔμποροι καί οἱ βιοτέχνες ἔπρεπε ὅπωςδήποτε νά μιλοῦν τήν τουρκική. Λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν ὅμως τά προαναφερθέντα προνόμια πού ἀπολάμβαναν οἱ Συλλαῖοι, θεωροῦμε ὅτι καί ἡ συνεχιζόμενη ὡς τήν Ἀνταλλαγή τοῦ 1924 ἑλληνοφωνία τους ἦταν ἕνα ἀπό αὐτά, ἄν καί διατηρήθηκε στή διάρκεια τῶν αἰώνων «ἀνάρθρως καί σολοικοβαρβάρως καί λέξεσι κεκομμέναις», (Κύριλλος Στ').

Ἡ καταγωγή τῶν Συλλαίων ἀπασχόλησε ἀρκετά τούς ἐρευνητές δεδομένου ὅτι οὔτε γηγενεῖς Λυκάονες ἦταν οὔτε φαίνεται νά εἶχαν στενές σχέσεις καί δεσμούς μέ τούς κατοίκους τῶν ἄλλων γειτονικῶν καππαδοκικῶν χωριῶν. Κατά μία ἐκδοχή (Κύριλλος Στ') προέρχονται ἀπό γενιές ἀκριτῶν πολεμιστῶν ἐκ Πελοποννήσου «Τσακώνων» ἢ «Τζακώνων» λεγομένων. Οἱ πολεμικές αὐτές οἰκογένειες ἦταν ἐπί ἐποχῆς Ἀνατολικοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους ἐγκατεστημένες σέ ὅλα τά νότια σύνορα τῆς αὐτοκρατορίας (ἀκρίτες), ἀπό τό θέμα Κυβραιωτῶν μέχρι τήν Συρο-Παλαιστίνη, μέ σκοπό τή φύλαξη τῶν συνόρων ἀλλά καί τή διεξαγωγή ναυτικῶν ἐπιχειρήσεων κατά τῶν Σαρακηνῶν πειρατῶν. Δυστυχῶς, ἡ καταστροφική πολιτική τοῦ αὐτοκράτορα Κωνσταντίνου Θ' Μονομάχου (1042-1055) μέ τό δικαίωμα τῆς ἐξαγοράς τῆς στρατιωτικῆς θητείας, τήν ἐλάττωση τῆς οἰκονομικῆς ὑποστήριξης τῶν στρατευμάτων τῶν θεμάτων, τήν κατάργηση τῆς φορολογικῆς ἀτέλειας τῶν ἀκριτικῶν κτημάτων καί τήν ἐν γένει σπάταλη πολιτική του, ὑπῆρξε μοιραία γιά τό μέλλον τῆς Μικρασίας, ὅσο κι ἄν αὐτό δέν ἦταν προφανές ἀρχικά.



<http://el.wikipedia.org/>



Μέρος τῶν προαναφερομένων ἐκ Πελοποννήσου ἀκριτικῶν οἰκογενειῶν εὐρίσκουμε ἐγκατεστημένες καί στό παράλιο Σύλλαιον τῆς Παμφυλίας. Μέ τήν ἐπικράτηση τοῦ Σελτζούκου Ἀλαεδίν Α΄ στήν Παμφυλία οἱ ἠττημένοι αὐτοί πληθυσμοί πῆραν τόν δρόμο τῆς ἀναγκαστικῆς μετανάστευσης ὅπου ὁ σουλτᾶνος τοῦ Ἰκονίου ἐνετείλατο. Ἐάν ἔτσι ἔχουν τά πράγματα, θά πρέπει νά συμπεράνουμε ὅτι οἱ προερχόμενες ἀπό τό Σύλλαιον πρῶτες οἰκογένειες πού ἐγκαταστάθηκαν γύρω ἀπό τόν ναό τοῦ Ἀρχαγγέλου, ἐκράτησαν τήν ὀνομασία τῆς παλαιᾶς τους πατρίδας καί γιά τήν νέα, ἡ ὁποία μέ τόν καιρό μετετράπη εἰς Σύλλη, Σίλλη, Σίλλια ἢ Σίλλε (Σαλκιτζόγλου, 46-47).



Μέ δεδομένη τή σχέση πού ὑπάρχει σύμφωνα μέ τούς γλωσσολόγους Θ. Κωστάκη, R. Dawkins καί N. Ἀνδριώτη τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῶν Συλλαίων μέ ἐκεῖνο τῶν ἄλλων ἑλληνόφωνων καππαδοκικῶν ἰδιωμάτων ἀλλά καί αὐτῶν τοῦ Λιβισιοῦ-Μάκρης, συμπεραίνει κανεῖς πώς, πρό τῶν τουρκομογγολικῶν ἐπιδρομῶν, ἴσως ἀπό τά τέλη τοῦ 7ου αἰ. καί ὕστερα, πολεμικοί πληθυσμοί τῶν ἀκριτῶν Τσακῶνων ἦταν διασκορπισμένοι σέ ὄλο τό μήκος τῶν νοτίων συνόρων τῆς αὐτοκρατορίας χερσαίων καί θαλασσίων πρὸς φύλαξη ἀλλά καί πρὸς διενέργεια θαλασσίων ἐπιχειρήσεων. Κατά τίς ἐπιδρομές τῶν Σελτζούκων βρῖσκουμε τούς ἀπογόνους αὐτῶν τῶν Ρωμιῶν Τσακῶνων πολεμιστῶν στήν ἴδια περιοχή, αἰχμαλώτους ὅμως τώρα, νά ἐπανδρῶνουν τήν γύρω ἀπό τόν ναό τοῦ Ἀρχαγγέλου περιοχή. Οἱ πρῶτοι αὐτοί κάτοικοι ἵδρυσαν τόν νέο οἰκισμό τῆς Σύλλης, ὅπου τά καινά καί ὑπερφυσικά πού συνέβησαν ἐφόβησαν καί κατέπληξαν τίς ὀθωμανικές ἀρχές οἱ ὁποῖες τήν κατέστησαν βακούφι καί τῆς χάρισαν σειρά προνομίων μεταξύ τῶν ὁποίων καί τήν ἑλληνοφωνία της.